

Nikowitz Oszkár: Nem jó Magyarországnak, hogy mi vagyunk az EU határa

Az Újvidéki Rádió Hangadó szerda c. műsorának a vendége volt Nikowitz Oszkár, Magyarország belgrádi nagykövete abból az alkalomból, hogy június harmincadikán jár le a soros magyar elnökség az Európai Unióban.

- Nagykövet úr, fél éven át Magyarország töltötte be az Európai Unió soros elnöki posztját. Mit hozott ez a magyar államnak és a mit a magyar nemzetnek?

- Még talán korai múlt időről beszélni, mert holnapig még tart az elnökségünk, másrészt az értékelést jobb, ha az végzi el, aki kívülről nézi és nem az, aki a munkát elvégezte. De tény, hogy az utóbbi hetekben elindult az értékelési folyamat. Az EU illetékesei teljesítésünket 95 százalékosra, maga Magyarország 98 százalékosra értékelte. Volt néhány vállalásunk, amelyeknek határidőt kaptunk, de a feladatok többsége nem ilyen volt. Amit konkrétan magunkra vállaltunk, nem más, mint az EU bővítése. Mi azt mondtuk, számunkra az volna a kívánatos, ha minden érintett nyugat-balkáni ország közelebb kerülne az integrációhoz. De ha most csak azt tudnánk konkrét eredményként felhozni, hogy zavarmentesen végigcsináltuk a fél évet, és nem volt körülöttünk hangos botrány, már ez is sikernek volna mondható. A fél év hosszú idő, folyamatos sajtónyilvánosságot jelent. Magyarország ismertté vált és annyit azért büszkeséggel elmondhatok, hogy jó oldalunkról váltunk ismertté. Nem csak az EU-s fővárosokban, hanem pl. Belgrádban is. A magyar elnökség az erősebb Európa jegyében célul tűzte ki, hogy meg kell őrizni az európai szociális modellt. Síkraszálltunk az ember- és polgárbarát Unió mellett. Európa figyelmét igyekeztünk az emberi jogok kérdésére, a kulturális sokszínűsége, a migrációs problémák megoldásának a szükségességére irányítani. De ami a magyar elnökség legfontosabb feladata volt, az a bővítés és a szomszédságpolitika.

- A magyar nemzeti kormány bő fél évvel a választások után úgy vette át az elnöklő szerepét az EU-ban, hogy közben Budapesten számos nagy horderejű döntés született az ország talpra állítása, és a nemzet újraegyesítése céljából. Gondoljunk csak az ország új alapokmányának, az állampolgársági törvénynek és a médiatörvénynek a meghozatalára, a bankok és a multik megadóztatására, vagy a magánnyugdíj-pénztárakkal kapcsolatos intézkedésre. A médiatörvény meghozatala miatt pl. számos bíráló érte a hivatalos Budapestet Brüsszelben a liberális képviselők részéről. A nemzetben gondolkodók itt a Vajdaságban is úgy érzik, hogy Orbán Viktor magyar miniszterelnök Brüsszelben derekasan helyt áll ebben a kérdésben is. Lezseren, de határozottan elutasította a vádakat. Ezt hogy látja?

- Kétségtelen, hogy rivaldafényben kellett a feladatokat elvégezni. Én is úgy látom, hogy ezt a munkát a magyar elnökség önértzetesen elvégezte. Nem tisztem nekem a miniszterelnök helytállását minősítenem, de az biztos, hogy az a föllépés, amellyel ő és a többi magyar diplomata a magyar érdekeket következetesen képviselték, ez imponáló volt, és jó benyomást keltett az Európai Unióban és a közvéleményben is. Karakánul és

következésként kiálltak érdekeinkért. Bebizonyították, hogy egyszerre lehet valaki jó európai, és következésként képviselheti a hazája érdekeit is. Jó érzés megtapasztalni, hogy úgy tekintenek ránk, mint aki markáns európai uniós elnök volt.

- *A nyugat-balkáni országok felzárkóztatása vonatkozásában mennyire lehetnek, lehetünk elégedettek, hiszen a magyar közjogi méltóságok rendre azt hangsúlyozták, itt Belgrádban is, hogy Magyarország maradéktalanul támogatja egyebek mellett Szerbia integrációs törekvéseit is?*

- A konkrét cél Horvátország csatlakozási tárgyalásainak a lezárása volt. Ez a törekvés gyakorlatilag sikeresnek mondható. Mi a vállalt feladatunkat elvégeztük. Horvátország várhatóan másfél év múlva, 2013. január elsején EU tag lesz. Magyarország ebben az időszakban megpróbálta rávenni az euroszeptikus és bővítés ellenes országokat arra, hogy vegyék komolyabban a többi nyugat-balkáni ország csatlakozását is. Nem értük be azzal, hogy a szaloniki határozat megfogalmazása értelmében az EU nyitva hagyta az ajtót, a csatlakozás perspektíváját a balkáni országok számára. Magyarország álláspontja szerint, ezen túlmenően kifejezetten igényelni kell, és tenni kell azért, hogy a balkáni országok csatlakozzanak. A két megközelítés között a különbség az, hogy az egyik egy passzív, elviselő, a másik pedig aktív, cselekvő. Nem állunk jól a tekintetben, hogy sikerült volna meggyőzni a húzódozó országokat, egyrészt az unió belső gondjai miatt és azért sem, mert a balkáni országok sem tesznek meg mindent annak érdekében, hogy elhittessék a kétkedőkkel, hogy méltók a csatlakozásra. De nem szabad lankadni ezen a téren. Ugyanis nem jó Magyarországnak, hogy mi vagyunk az EU határa. Jobb volna, ha a szomszédunk is EU-s ország volna. Megkönnyítené a helyzetünket. Másrészt, ha ránézünk a térképre, láthatjuk, hogy ez így egy csonka Európai Unió.

- *Konkrétan Szerbiának milyenek a kilátásai a csatlakozásra azt követően, hogy a belgrádi parlament több, az EU által megkövetelt sarkalatos törvényt elfogadott és a hivatalos Belgrád kiszolgáltatta a hágai nemzetközi bíróságnak Ratko Mladićot?*

- Szerbia valószínűleg meg fogja kapni október 12-én az Európai Bizottságtól azt a véleményt, amelynek alapján majd tagjelölt lehet. Szerbia alapvetően jól halad, csak arra kell vigyázni, hogy most Mladić kiszolgáltatása kapcsán ne higgyék azt, hogy a munka el van végezve, és hátra lehet dőlni a fotelben. Még sok kis apró akadály van, amin el lehet bukni, épp ezért erre kellene koncentrálni. Nagy siker lesz, ha a tagjelölti státust fel sikerül mutatni. A csatlakozási tárgyalások megkezdésére vonatkozó jóslatokra azonban, amelyek most, nem sokkal a szerbiai választások előtt hangoznak el, nem kell nagy hangsúlyt fektetni.

- *Egy kissé távolodjunk el Magyarország uniós szerepkörétől. A Vajdaságban türelmetlenek az 1944-45-ös magyarirtás mielőbbi feltárását szorgalmazzák. Arra hivatkoznak, hogy másfél év múlt el azóta, hogy Sólyom László akkori magyar államfő és Boris Tadić szerb elnök Budapesten megállapodtak a két ország által létrehozandó közös akadémiai tényfeltáró bizottság megalakításában. A bizottság létrejött, a munka azonban, mintha nem haladna a kívánt ütemben. Milyen változásra lehet számítani a folytatásban?*

- Ez kétoldalú dolog. Egyrészt a történész vegyes-bizottságnak valóban el kell végeznie azt a munkát, ami rá van bízva. A dolog másik oldala viszont az, hogy ettől függetlenül, azt a bizonyos régen várt politikai megbékélést most már napirendre kellene tűzni. Ezen a téren azért van előrelépés. A legutóbbi miniszterelnöki látogatáson egészen konkrét ígéretet kaptunk a szerb fél részéről. Egyébként a konkrét ígéret első fele már korábban, Schmitt Pál elnöki látogatása során elhangzott. De most már ez konkrétumokra is lebontható. A lényeg, hogy a magyarság által kívánatosnak tartott időpontban, még az idén sor kerül a kellő tisztességgadásra, az ártatlan áldozatok előtti főhajtásra. A négyszemközti találkozón és az utána következő oldottabb hangulatú ebéden ez már konkrét formát is öltött. A szerb elnök gyakorlatilag az itteni magyarságra bízta a részletek kidolgozását, mint amilyen a helyszín megválasztása, az időpont, a lebonyolítás formája. Én úgy tudom, hogy közben már hallgatólagos megegyezés született arról, hogy ez a magyarok számára legszimbolikusabb időpontban, november másodikán, Halottak napján történjen. Úgy tudom, hogy az egyeztetés a részletek kapcsán elindult. Nagyon nagy dolog lesz, ha erre sor kerül. Optimisták vagyunk a tekintetben, hogy ez beleillik Szerbiának abba a törekvésébe, hogy a szomszéd népekkel szemben tisztázza a múltbéli félreértéseket, szembenézzen a múltjával. Ezt láttuk a legutóbb éppen Horvátország kapcsán. Mi szeretnénk, ha kettőnk viszonyában, tekintve, hogy ez szerintünk probléma mentesebb, mint ami Horvátország és Szerbia között feszül, hogy ha ez a szembenézés mélyebb, őszintébb és átfogóbb volna. De visszatérve a történész vegyes-bizottság munkájára, a közelmúltig logisztikai nehézségek voltak ezzel kapcsolatban. Ugyanis a sok taggal rendelkező, két részből álló nagy bizottság nehezen mozdul, nehezen jön össze, kell egy hely, aktív titkárság, kellene a tisztázott anyagi körülmények. Úgy tudom, hogy ezen problémák rendezésére most már sor került, és a Magyar Nemzeti Tanács vette kezébe a szervezést. Ha jól tudom, akkor a Vajdasági Magyar Művelődési Intézetet bízta meg a részletek konkrét kidolgozásával és ez a történet a hosszú vajúdas után most elmozdult a holtpontról, akárcsak maga, a tudományos munka is.

Ternovác István